

BUSINESS

Ljubljana grad energetike. Ljubljana postaje sve vidljivija na političkoj mapi EU. Ovaj grad je izabran za sedište Agencije za saradnju regulatora u oblasti energetike ACER čija je uloga da zastupa ideju jedinstvenog evropskog tržišta električne energije i gasa. EU je predvidela budžet agencije u iznosu od 7 mil E godišnje. Agencija će doneti i sprovesti niz odluka koje će doprineti slobodnoj razmeni električne energije i gasa među članicama EU, istakao je komesar EU za energiju *Andris Piebalgs* i dodao: "Ne postoji slovenačko, špansko ili nemačko tržište, već samo jedinstveno tržište EU". Uloga ACER u okviru EU će biti izuzetno važna i može se smatrati Evropskom centralnom bankom u oblasti energije, navode analitičari.

Nagrada SIEPA za izvoznika godine - šesti put! Najbolji izvoznik 2009. je kompanija *Falc East* iz Knjaževca. Nagradu za najbolji izvozni proizvod dobila je firma *Aero-East-Europe* iz Kraljeva, dok je za osvajanje novog tržišta nagradu dobila kompanija *Hemofarm* iz Vršca. Nagradu u kategoriji malih i srednjih preduzeća dobila je firma *PS Tek* iz Beograda, a specijalno priznanje dobili su i *DMV industrijski kontrolni sistemi* iz Niša i *Gowi* iz Pančeva. O dobitnicima je odlučivala stručna komisija: *Nenad Ilić*, Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja, *Mihailo Vesović*, potpredsednik PKS, *Voja Stevanović*, urednik *Ekonomista*, *Saša Veljković*, profesor na Ekonomskom fakultetu u Beogradu i *Vesna Perić*, direktorka SIEPA, koja je bila i predsednica komisije. Nagrada se dodeljuje od 2004. godine, sa namenom da ovo državno priznanje posluži kao stimulan za nove izvozne poduhvate najboljim izvoznim preduzećima u Srbiji.

Da li je vreme za bonuse? Administracija SAD je imenovala osobu koja će biti zadužena za odobravanje bonusa u firmama koje su primile državnu pomoć tokom krize. Ministar finansija *Timothy Heith* kaže da one ne bi prebrodile krizu da je Vlada bila inertna. Vodeći ljudi investicionih banaka osporavaju ovu tvrdnju, verujući da su mogle da prežive bez pomoći, pa se spremaju da i ove godine isplate bonuse.

Sve nesrećniji Britanci. Prema najnovijoj studiji, milioni Britanaca se osećaju nesrećno, usamljeno i ne mogu da izađu na kraj sa velikim promenama na radnom mestu, kao i partnerskim i porodičnim odnosima. Studija predstavlja Britaniju kao psihološki krhko društvo u kome povećanje bogatstva i standarda paralelno prati i rast nivoa individualne izolacije i stresa. Psihološke potrebe su podjednako bitne kao i materijalne, istakla je *Rushanara Ali* koautor istraživanja.

COMMUNICATIONS

Kupi softver i reši krizu! Evropska komisija je predstavila javnosti novi softver koji bi mogao da pomogne vladama da kreiraju mere za uspešno otklanjanje kriza. On se zasniva na tehnologiji simulacije koja se upotrebljava u filmskim studijama i koristi za izradu digitalnih slika u filmovima. Softverom se predviđa interakcija velikog broja različitih ekonomskih aktera kao što su domaćinstva, kompanije, banke i poslodavci. Svako pojedinačno domaćinstvo, kompanija ili banka drugačije će reagovati na vladine monetarne i fiskalne mere, te donositi odluke o promeni radnog mesta, odnosno o štednji, ulaganjima i potrošnji. Time će se prvi put omogućiti procena uticaja pojedinih vladinih mera na različite privredne aktere, uključujući građane i kompanije.

Azbuka menadžmenta. Knjiga *Azbuka menadžmenta* autora *Srdana Janičijevića* namenjena je sadašnjim i budućim menadžerima, ali zbog originalnog načina obrade pojmova prihvatljiva je i razumljiva i široj čitalačkoj publici. Menadžmet je zanimanje kao i svako drugo i mora da se nauči, naglašava autor. Neka i ova knjiga bude deo vaše literature.

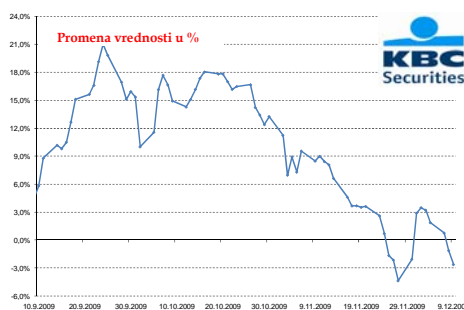
Elektronski otpad u Africi. Na afričkom kontinentu završi hiljadu odbačenih kompjutera iz Evrope i SAD koje stotine dece rastavljaju sakupljajući ostatke bakra, magnetna, aluminijuma i sve ostalo što se može iskoristiti i prodati. Zbog količine štetnog otpada, u uzorcima iz tla i vode su pronađene brojne kancerogene i druge štetne stvari koje oštećuju celokupni ljudski organizam.

Glasi ne u krizi. "Krizna je uticala na to da iznenadna otpuštanja i neizvesnost u vezi sa planovima kompanija stvore prostor za tračeve u preduzećima", kaže *Sam Chapman*, autor knjige *Zona bez glasila*. Prema istraživanju *Udruženja za HR* u SAD, 54% menadžera se suočava sa povećanjem glasila koje su uglavnom u vezi sa otpuštanjem. Druga studija kompanije *The Creative Group* pokazuje da 84% ispitanih u marketing sektorima tvrdi da su glasine uobičajena pojava, dok 63% njih kaže da one imaju negativan uticaj na posao. Prema mišljenju *Denisa Wheelera*, zastupnika zaposlenih u kompaniji *Flower White*, mreže kao što su *Twitter* i *Facebook* mogu samo da doliju ulje na vatru i rasplamsaju govorkanja u vezi sa kolegama, direktorima i kompanijom. U poslednje vreme je zabeležen i porast otpuštanja upravo zbog ogovaranja putem društvenih mreža, navodi *Wheeler*.

BC Portfolio

Naziv akcije	Vrednost 26. 08. 2009.	Vrednost 09. 12. 2009.
Energoprojekt Hldg	92.700,00	82.297,00
Soja Protein	92.565,00	84.830,00
Tigar	93.086,00	76.845,00
Metalac	95.120,00	96.200,00
Aik Banka	93.388,00	95.127,00
Komercijalna Banka	107.400,00	84.900,00
Imlek	92.616,00	106.488,00
Metals Banka	88.200,00	106.400,00
Univerzal Banka	85.800,00	77.000,00
Veterinarski zavod	92.853,00	99.009,00
Ukupna vrednost	933.728,00	909.096,00

Trenutna vrednost akcija beleži mali pad u odnosu na prošlu nedelju, pa sada iznosi 2,64% .

EU kratko

Infrastruktura u EU. Evropska investiciona banka i pet velikih investitora, kao što je francuski *Caisse des Depots*, pokrenuli su € 600 mil E vredan fond za pomoć evropskim kompanijama koje izvoze infrastrukturne projekte, izveštava AFP.

Austrijski komesar pod istragom. Zelena stranka Austrije je zatražila istragu o njihovom sledećem EU komesaru *Johannes Hahnu*, zbog navodnih optužbi da je umešan u malverzacije oko ugovora o imovini iz 1997. godine.

Ukoliko ranije niste voleli svoj posao, imali ste dve opcije - ili da date otkaz ili da to jednostavno prihvatite. Danas, grupa profesora koja se bavi istraživanjem na ovu temu predlaže i treću opciju - oblikujte svoj posao tako da ga učinite zanimljivijim i produktivnijim.

Prema američkom Birou za statistiku radne snage, prosečnom radniku sada potrebno više od šest meseci kako bi pronašao novi posao. S obzirom da potraga za novim poslom i u Srbiji ne predstavlja jednostavan proces, od izuzetnog je značaja da iskoristite mogućnosti svog trenutnog radnog mesta. Kako bi ove aktivnosti uspešno realizovali primenite metodologiju restrukturiranja posla, koju su razvili Amy Wrzesniewski i njene kolege sa Jejl univerziteta. Ideja je da se svi poslovi, čak i oni najmanje važni, učine značajnijim tako što će se zaposleni motivisati da smisle i uvedu male ali bitne promene u svoj opis posla.

Prvi korak: Razmislite o svom poslu – u kreativnom smislu. Većina ljudi se ujutru probudi i „odvuče“ na posao i suoči sa listom zadataka koje moraju tog dana da urade. Kod metode restrukturiranja posla, prvi korak je da razmislite o svom poslu u celini. Analizirajte koliko vremena, energije i pažnje posvećujete različitim zadacima. Zatim razmislite o zadacima koje najradije obavljate. Uzmimo, na primer, tehničara za održavanje u jednoj kompaniji koja se bavi proizvodima za negu. On je bio zainteresovan za proizvodni proces, ali to nije deo njegovog opisa posla. Tehničar je zamolio svog nadređenog da provede izvesno vreme razvijajući ideju koja bi proces proizvodnje učinila bržim i efikasnijim. Njegove ideje su se pokazale kao korisne pa je sada to i zvanično postao deo njegovih svakodnevnih zadataka. Čak i kod poslova koji su strogo ograničavajući, postoji mesta za kreativnost. Male promene mogu da imaju veliki uticaj na zadovoljstvo na poslu.

Drugi korak: Napravite skicu dnevnih aktivnosti. Kako biste stvorili osnovu za promenu, napravite skicu sa vašim detaljnim radnim aktivnostima. Prvi cilj je da dobijete svež uvid u to šta tačno vi radite na poslu. Zatim pronađite nove načine da uključite vaše snage, motive i strasti u svakodnevnu rutinu u firmi.

Treći korak: Identifikujte najomiljenije i najomraženije aspekte svog posla. Ukoliko budete posmatrali vaš posao iz drugog ugla, možete dobiti nove ideje o tome kako da preraspodelite svoje vreme i energiju tokom radnog vremena. Profesorka Dutton sa Univerziteta u Mičigenu kaže da je imala priliku da vidi kako su lokalni radnici u auto industriji imali koristi od ove metodologije.

"Dolazili su kod nas premoreni i utučeni, ali nakon što su proveli dva sata radeći vežbe po ovoj metodi, smislili bi tri ili četiri stvari koje bi mogli da promene na radnom mestu. Počeli bi da shvataju kako imaju veću kontrolu nad svojim poslom nego što su isprva mislili", kaže Dutton.

Četvrti korak: Sprovedite svoje ideje u delo. Kao zaključni deo, zaposleni navode specifična rešenja do kojih su došli tokom ovog procesa. Mnogi zakazuju sastanak jedan na jedan sa nadređenima kako bi predložili nove ideje. Neki vode razgovore sa kolegama kako bi se dogovorili o razmeni određenih zaduženja. Mnogi menadžeri nemaju nista protiv da njihovi zaposleni sebi prilagode način na koji obavljaju zadatke, sve dok se posao izvrši kako treba. Sve u svemu, krajnji cilj ove metode je da se, stavljajući akcenat na zadovoljstvo i ispunjenje zaposlenih, dovodi do povećanja efikasnosti i produktivnosti.

BELA KNJIGA 09 - U ovom broju BC Biltena preporuke Saveta stranih investitora u okviru segmenta o Radu.

Vlada Srbije je u vreme krize preduzela određene proaktivne mere. Kada je reč o ljudskom kapitalu, Ministarstvo ekonomije i regionalnog razvoja je pokrenulo inicijativu kojim se finansira zapošljavanje 10.000 mladih pripravnika, što je bilo veoma dobro prihvaćeno od obe strane-poslovne zajednice i mladih diplomaca.

- Potrebno je sprovesti detaljnu reviziju Zakona o radu, kako bi se izbalansirali najvažniji interesi zaposlenih, poslodavaca i države, čime bi se u sektor radnog prava unelo više stabilnosti i predvidivosti. Ova revizija može biti sprovedena samo kroz socijalni dijalog svih zainteresovanih strana, kao i kroz postizanje konsenzusa o najvažnijim pitanjima.
- Vlada Srbije treba da prekine prošireno dejstvo Opšteg kolektivnog ugovora za sve poslodavce koji nisu članovi Unije poslodavaca Srbije.
- Trebalo bi nastaviti sa merama koje stimulišu otvaranje novih radnih mesta.
- Obrazovni sistem treba dalje unapređivati. Zato je suštinski važno uspostaviti redovan kontakt između Saveta Vlade, ministarstva obrazovanja, omladine i sporta, kao i sa univerzitetima. Savet i poslovna zajednica u Srbiji su spremni da pruže podršku i stave na raspolaganje svoju stručnost.
- Nastaviti sa zajedničkim proaktivnim angažovanjem Saveta i Ministarstva dijaspore, kako bi se visoko-obrazovani ljudi motivisali da se vrate u Srbiju.

Jeste li počeli da skupljate poene? Evo ideje za originalnu novogodišnju jelku - upalite svetla, vezite pojas preko nje, zakačite par trouglova, postavite je na fluorescentni prsluk i ... pozovite prijatelje mobilnim telefonom na NY party. Naravno, dok niste u kolima niti dok prelazite ulicu!

Vaš Bovan tim

Morate ili promeniti vaše snove ili ojačati vaše veštine.

Jim Rohn

KONFERENCIJE, SEMINARI :

- 14.-15.12.09. **Tehnička analiza**, Beogradska berza u saradnji sa Tele Trader, Beograd
- 14.-15.12.09. **Registrovani kurs za osposobljavanje proveravača (auditora) HACCP sistema**, Privredna komora Beograda, Beograd
- 16.12.09. **Konferencija "UHVATI KORAK"**, Agencija TIM, Novi Sad
- 16.12. 09. **Dodela priznanja "Najbolje iz Srbije 2009"**, Atelje 212, Beograd
- 18.12.09. **Promocija rodno ravnopravnih normi, zdravih životnih stilova i nenasilnog ponašanja mladih- Mladići i nasilje: putevi za promene**, Hotel Zira, Beograd

Urednik: Ana B. Bovan

Za vas pišu i: M. Barać Stojanović, M. Djordjević, D. Tasić, D. Gligorin, S. Jovanović, I. Pavlović, N. Milošević, L. Grubić, B. Kunić i J. Aćimović
Grafički dizajn: A. Nikolić

Prijava i reklamiranje: bc.bilten@bovan.eu

Adresa redakcije: Žorža Klemansoa 13, 106013 Beograd, Srbija
posetite www.bovan.eu
T: 011 3036 134, F: 011 3284 380

Prijatelji BC Biltena:

Bovan Consulting
BUSINESS & STRATEGY COUNSEL